

สารพันปัญหาการวัดผลหลักสูตรฯ2551

ดุสิต หังเสวก

ศึกษานิเทศก์ สพท.นครปฐม เขต1

หมวดที่ 1 หลักการทั่วไป

ถาม โรงเรียนจะใช้เอกสารแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรฯ2551 โดยไม่ต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนได้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ โรงเรียนต้องจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน เพราะมีบางประเด็นที่มีความแตกต่างและเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละโรงเรียน ระเบียบดังกล่าวจะเป็นกรอบภาระงานและแนวปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยต้องจัดทำระเบียบฯให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของหลักสูตรแกนกลางฯ

ถาม ระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนควรมีสาระใดบ้าง

ตอบ ระเบียบฯ ดังกล่าวควรมีสาระอย่างน้อยคือ

- 1.หลักการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียน
- 2.การตัดสินผลการเรียน
- 3.การให้ระดับผลการเรียน
- 4.การรายงานผลการเรียน
- 5.เกณฑ์การจบการศึกษา
- 6.เอกสารหลักฐานการศึกษา
- 7.การเทียบโอนผลการเรียน

ถาม งานวัดและประเมินผลการเรียนควรครอบคลุมเรื่องใดบ้าง

ตอบ มีงานหลัก ๆ 2 ส่วนคือ 1.งานวัดผล 2.งานทะเบียน

งานวัดผล มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับครูและนักเรียน

งานทะเบียน มีหน้าที่รับผิดชอบด้านเอกสารหลักฐานการศึกษา เอกสารการประเมินผล การจัดทำ จัดเก็บและการออกเอกสารหลักฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ

ถ้าโรงเรียนใดสามารถแยกเป็น2งานได้ก็จะดี เพื่อแบ่งเบาภาระ แต่ถ้าโรงเรียนใดบุคลากรไม่เพียงพอก็เป็นคนคนเดียวกันแต่ทำหน้าที่ครอบคลุมทั้ง 2 เรื่อง

ถาม มีเงื่อนไขเกี่ยวกับงานทะเบียนวัดผลหรือไม่

ตอบ โรงเรียนโดยผู้อำนวยการโรงเรียนต้องแต่งตั้งบุคลากรในโรงเรียนเป็นนายทะเบียนด้วยคำสั่งของโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรและออกคำสั่งทุกครั้งถ้ามีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบ

หมวดที่ 2 เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ถาม การวัดผลหลักสูตร 12544 และ 2551 มีสิ่งใดแตกต่างกันหรือไม่

ตอบ สาระส่วนใหญ่ยังคงเหมือนเดิม ข้อกำหนดเพิ่มเติมคือการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากเดิมมี 2 กิจกรรมหลักจะเพิ่มเป็น 3 กิจกรรมหลัก คือกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์

ถาม มีหลักเกณฑ์ใดบ้างในการตัดสินผลการเรียน

ตอบ เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนประกอบด้วย

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ถาม การคิดเวลาเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเหมือนกันหรือไม่

ตอบ ไม่เหมือน ระดับประถมศึกษาคิดร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด (คิดเป็นวัน โดยปกติเรียนปีละประมาณ 200 วัน) ระดับมัธยมศึกษาคิดจากร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในแต่ละรายวิชา (แยกเป็นรายวิชา)

ถาม การประเมินรายวิชา และการประเมินด้านต่าง ๆ แต่ละโรงเรียนต้องเหมือนกันหรือไม่

ตอบ หลักการทั่วไปเหมือนกัน ความต่างคือ

1. การกำหนดสัดส่วนคะแนนระหว่างภาค/ปี กับ ปลายภาค/ปลายปี ส่วนใหญ่ที่ใช้คือ 60:40 70:30 และ 80:20
2. การกำหนดเกณฑ์การผ่านตัวชี้วัด
3. การกำหนดเกณฑ์การผ่านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การผ่านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การกำหนดเกณฑ์การผ่านดังกล่าวอยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการแต่ละชุดของโรงเรียน ที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยศึกษาจากแนวทางของ สพฐ. ธรรมชาติวิชา บริบทของโรงเรียนและอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ถาม ในแต่ละรายวิชานักเรียนจำเป็นต้องผ่านทุกตัวชี้วัดหรือไม่

ตอบ ทุกรายวิชาต้องได้รับการประเมิน และต้องผ่านทุกตัวชี้วัด

ถาม การกำหนดคะแนนจำเป็นต้องเท่ากันทุกตัวชี้วัดหรือไม่

ตอบ การกำหนดค่าคะแนนควรกำหนดจากหน่วยการเรียนรู้ โดยที่หน่วยการเรียนรู้นั้นมีการบูรณาการมาตรฐานและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องแล้ว และกำหนดค่าคะแนนแต่ละหน่วยโดยการเทียบจากจำนวนเวลาเรียนตาม โครงสร้าง เช่น

รายวิชาภาษาไทย มีเวลาดังสิ้น 200 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กำหนดไว้ 20 ชั่วโมง

สัดส่วนคะแนน เท่ากับ 70:30

ค่าน้ำหนักคะแนน คือ 70x20/200 เท่ากับ 7 คะแนน

เมื่อได้ค่าน้ำหนักคะแนนแต่ละหน่วยแล้ว จะเห็นได้ว่าหน่วยนั้นอาจจะมีตัวชี้วัดที่เป็นความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เหมาะกับจุดประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนรวมถึงชิ้นงานหรือภาระงานที่นักเรียนควรทำ ได้ในลักษณะการสร้างองค์ความรู้ จึงจะเป็นการนำหลักสูตรอิงมาตรฐานไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

ถาม ในระดับประถมศึกษาควรจัดให้มีการสอบปีละกี่ครั้ง

ตอบ จุดมุ่งหมายของการวัดผลคือการมุ่งเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนามากกว่าเพื่อการตัดสินผล ดังนั้นการประเมินในแต่ละหน่วยและแต่ละตัวชี้วัดจะสะท้อนคุณภาพของผู้เรียน ครูควรใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนา ส่วนการสอบวัดประมวลความรู้ว่าจะสอบภาคเรียนละ 1 ครั้ง ก็ได้ อย่างไรก็ตามเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่โรงเรียนตัดสินใจได้เอง

ถาม แนวทางการวัดผลกำหนดให้ประเมินและต้องผ่านทุกตัวชี้วัด ถ้านักเรียนไม่ผ่านตัวชี้วัดใดต้องซ่อมหรือไม่

ตอบ โดยหลักการแล้ว ต้องซ่อมให้ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่โรงเรียนกำหนดทุกตัวชี้วัด

ถาม ชิ้นงานและภาระงานคืออะไร

ตอบ ชิ้นงาน/ภาระงาน เป็นความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน

ตัวอย่างชิ้นงาน ได้แก่

- 1.งานเขียน เช่น เรียงความ จดหมาย โคลง กลอน รายงาน การเขียนตอบ ฯลฯ
- 2.ภาพ/แผนภูมิ เช่น แผนผัง แผนภูมิ ภาพวาด กราฟ ตาราง ฯลฯ
- 3.สิ่งประดิษฐ์ เช่น งานประดิษฐ์ งานแสดงนิทรรศการ หุ่นจำลอง ฯลฯ

ตัวอย่างภาระงาน ได้แก่ การพูด รายงานปากเปล่า การอ่าน กล่าวรายงาน ใ้ว่าที่ ร้องเพลง สัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ เล่นดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ฯลฯ

ถาม ถ้านักเรียนมีคะแนนก่อนเรียนจนถึงเกณฑ์ที่จะได้ระดับผลการเรียนแล้วไม่เข้าสอบปลายภาค/ปลายปีได้หรือไม่

ตอบ โรงเรียนควรกำหนดไว้ในระเบียบการวัดและประเมินผลของโรงเรียนว่านักเรียนต้องเข้าสอบปลายภาคหรือปลายปีจึงจะได้รับการตัดสินผล ในระดับมัธยมศึกษาอาจกำหนดว่าถ้านักเรียนไม่เข้าสอบให้ได้ผลการเรียน "ร"ไว้ก่อน

ถาม การประเมินในระดับชั้นเรียนควรทำอย่างไรจึงจะมีคุณภาพ

ตอบ การประเมินในระดับชั้นเรียนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

- 1.แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบทุกครั้ง
- 2.นักเรียนเห็นภาพของตนเองว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่
- 3.ผลของการประเมินควรนำไปสู่การพัฒนา
- 4.การประเมินในแต่ละรายวิชาควรทำอย่างสม่ำเสมอ(เรียนรู้เป็นหน่วยการเรียนแล้วก็ประเมินทุกหน่วย)

ถาม ในระดับประถมศึกษากำหนดให้มี "ร" และ "มส"ได้หรือไม่

ตอบ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาไม่กำหนดให้ตัดสินผลเป็น "ร" และ "มส" ดังนั้นจึงควรนำผลการประเมินมาซ่อมเสริม ส่วนเรื่องของเวลาเรียนควรมีการเตือนเพราะเป็นเกณฑ์หนึ่งในการตัดสินผลการเรียน

หมวดที่ 3 การเทียบโอนผลการเรียน

ถาม โรงเรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียนได้ในกรณีใดบ้าง

ตอบ โรงเรียนสามารถเทียบโอนได้ในกรณีการย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคัน การขอกลับเข้ารับการศึกษาค่อ การกลับเข้ารับการศึกษจาก

ต่างประเทศ ตลอดจนการเทียบโอนความรู้ทักษะจากสถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยที่ สพฐ กำหนดแนวปฏิบัติ การเทียบโอนการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้คือ

- 1.การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การศึกษาในระบบ
- 2.การเทียบโอนจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ
- 3.การเทียบโอนจากการศึกษาโดยครอบครัวเข้าสู่การศึกษาในระบบ
- 4.การเทียบโอนจากการศึกษาโดยศูนย์การเรียนการศึกษาตามหลักสูตรระยะสั้น
หลักสูตรเฉพาะ ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เข้าสู่การศึกษาในระบบ
- 5.การเทียบโอนจากการศึกษาตามหลักสูตรต่างประเทศ เข้าสู่การศึกษาในระบบ

ถาม การเทียบโอนผลการเรียนทำได้ตลอดเวลาหรือไม่

ตอบ การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน หรือต้นภาคเรียนที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน โดยที่ผู้ที่จะได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา จำนวนหน่วยกิต ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

ถาม ในการเทียบโอนควรนำสิ่งใดมาพิจารณาบ้าง

ตอบ ในการเทียบโอน ควรพิจารณา ดังนี้

- 1.พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่นๆที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน
- 2.พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้ และการปฏิบัติ
- 3.พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง

ถาม การเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ตอบ การเทียบโอนผลการเรียน ให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการเทียบโอน มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่ควรเกิน 5 คน โดยมีแนวทางในการเทียบโอน ดังนี้

- 1.กรณีผู้ขอเทียบโอนมีผลการเรียนมาจากหลักสูตรอื่นให้นำรายวิชาหรือหน่วยกิตที่มีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์ เนื้อหาที่สอดคล้องกัน ไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 60มาเทียบโอนผลการเรียนและพิจารณาให้ระดับผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่รับเทียบโอน

2.กรณีการเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ให้พิจารณาจากเอกสารหลักฐาน(ถ้ามี) โดยให้มีการประเมินด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย และให้ระดับผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่รับเทียบโอน

3.กรณีการเทียบโอนนักเรียนที่เข้าโครงการแลกเปลี่ยนต่างประเทศ ให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องหลักการและแนวปฏิบัติการเทียบชั้นการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน

หมวดที่ 4 เอกสารหลักฐานการศึกษา

ถาม เอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรฯ 2551 มีเอกสารใดบ้าง

ตอบ เอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรฯ 2551 มี 2 ส่วนหลักๆคือ

1.เอกสารบังคับแบบ เป็นเอกสารที่โรงเรียนต้องใช้ตามแบบของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น มี 3 รายการคือ

- 1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.1)
- 1.2 ประกาศนียบัตร (ปพ.2)
- 1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)

1) ระเบียบแสดงผลการเรียน(ปพ.1) ทุกโรงเรียนต้องจัดซื้อ โดยทำหนังสือราชการขอสั่งซื้อ ขั้นตอนต่างๆ ดำเนินการเหมือนหลักสูตรฯ 2544 ข้อสำคัญคือต้องระบุไว้ในการจัดซื้อให้ชัดเจนว่าขอซื้อเอกสารตามหลักสูตรฯ 2551 เอกสาร ปพ.1 มี 2 แบบคือแบบเขียนและแบบพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ โรงเรียนต้องจัดซื้อไว้เลย เพราะต้องออกเอกสารทั้งเด็กย้ายและจบการศึกษาตามระดับการศึกษา

ในการกรอกข้อมูลในแบบ ปพ.1 ตามหลักสูตร ฯ 2551 ให้ดำเนินการตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 619/2552

2) ประกาศนียบัตร (ปพ.2) ออกให้เฉพาะนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ (ม.3) และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.6) การดำเนินการในภาพรวมเหมือนหลักสูตรฯ 2544 ทุกประการ

3)แบบรายงานการจบการศึกษา (ปพ.3) เป็นเอกสารที่โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องจัดทำตามแนวทางของหลักสูตรฯ 2551 คือจัดทำภายใน 30 วันหลังการอนุมัติผลการเรียน มีข้อแตกต่างของการจัดการศึกษาดังนี้

- ระดับประถมศึกษา จัดทำ 2 ชุด ส่งสำนักงานเขตพื้นที่ฯ 1 ชุด เก็บไว้ที่โรงเรียน 1 ชุด
- ระดับมัธยมศึกษา (ทั้งตอนต้นและตอนปลาย) จัดทำ 3 ชุด ส่ง สพฐ.1ชุด ส่ง สำนักงานเขตพื้นที่ฯ 1ชุด และเก็บไว้ที่โรงเรียน 1 ชุด

เอกสาร ปพ.3 การจัดซื้อไม่ต้องขออนุญาต โรงเรียนจะไปซื้อไว้ก่อนหรือซื้อเมื่อปลายปีก็ได้ แต่ต้องระวังคือต้องซื้อของหลักสูตรฯ2551 นะครับ เพราะมีขนาดและชื่อความแตกต่างกับหลักสูตรฯ 2544

2.เอกสารที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเอง

เป็นเอกสารที่คณะทำงานของโรงเรียนช่วยกันพิจารณาว่าจะใช้เอกสารแบบใดจึงจะเหมาะสมกับหลักสูตรฯและแนวทางการวัดและประเมินผลที่โรงเรียนกำหนดไว้ ปัญหาที่พบบมากที่สุดคือหลายโรงเรียนซื้อจากสำนักพิมพ์ต่างๆ แล้วไม่สามารถกรอกเอกสารได้เพราะไม่ตรงกับแนวทางการวัดผลของโรงเรียน โดยเฉพาะสมุดบันทึกผลการเรียนรายวิชาหรือ (ปพ.5 เดิม) ถ้าจะให้แนะนำคือแนะนำให้โรงเรียนจัดทำขึ้นใช้เองจะสะดวกกว่า โดยระบุข้อมูลที่จำเป็น ครบถ้วน ตรวจสอบได้ และไม่ต้องกลัวว่าจะผิดหรือไม่สวยงาม มีหลายโรงเรียนขอให้เขตพื้นที่จัดทำคงทำไม่ได้เพราะโรงเรียนแต่ละแห่งกำหนดรายละเอียดไว้แตกต่างกัน

เอกสารที่โรงเรียนจัดทำขึ้นใช้เอง อย่างน้อยควรประกอบด้วย

- 1.สมุดบันทึกผลการเรียนรายวิชา หรือ ปพ.5 เดิม
- 2.เอกสารการรายงานผลการเรียนรายบุคคล หรือ ปพ.6 เดิม
- 3.ใบรับรอง หรือ ปพ.7 เดิม
- 4.ระเบียบสะสม หรือ ปพ.8 เดิม

ปัญหาในเรื่องของการวัดผลยังมีอีกหลายประการ คิดว่าในภาคเรียนที่ 2ปีการศึกษา 2553 คงจะเชิญครูที่ทำหน้าที่ทะเบียนวัดผลหรือครูวิชาการ มาคุยกันเพื่อทำความเข้าใจกันสักครั้งหนึ่ง หรือหากมีปัญหาเร่งด่วนก็โทรไปถามได้ครับ
